

ДУНАС О. І.

асистент кафедри міжнародного права Львівського національного університету ім. Івана Франка, к.ю.н.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Внаслідок активізації загальних процесів глобалізації, а також посилення політичної й економічної взаємозалежності країн світу міжнародні валютно-фінансові та кредитні організації посідатимуть дедалі важливіше місце в системі міжнародних економічних відносин.

Міжнародні валютно-фінансові та кредитні міжурядові організації займають особливе місце в системі структур, що здійснюють вплив на світову економіку та на міжнародні господарські зв'язки. Процес розвитку міжнародних валютно-кредитних відносин історично характеризувався створенням розгалуженої інституціональної структури, до складу якої входять як глобальні (універсальні) (наприклад, МВФ, МБРР, МФК, МАР, БАГІ), так і регіональні валютно-кредитні та фінансові установи (наприклад, ЄБРР, АзБР, МАБР, АфБР та ін.)¹.

Зростання економічного потенціалу окремих країн, створення міцної й ефективної системи забезпечення міждержавного економічного співробітництва, а також забезпечення безперервного функціонування валютно-фінансової сфери розглядаються сьогодні не лише з точки зору забезпечення загального розвитку світової економіки, але і як обов'язкові фактори, що гарантують у майбутньому безпеку та політичну стабільність на державному, регіональному й універсальному рівнях.

Дедалі більшої актуальності набуватимуть наукові дослідження, присвячені аналізу майбутніх тенденцій співпраці міжнародних міжурядових організацій з їх державами-членами. Особливо актуальними стануть наукові праці, спрямовані на проведення аналізу причин та наслідків ситуацій, за яких загальна стратегія співробітництва міжнародних міжурядових організацій (ММУО) з певною державою-членом спричинятиме дискусію з приводу застосування теорії домислювальної компетенції міжнародної міжурядової організації у моделі практичних відносин з державою. Крім цього, дедалі частіше увагу дослідників привертатимуть питання співвідношення волі держав-членів ММУО з волею самої міжнародної міжурядової організації.

¹ Моисеев А.А. Международные финансовые организации (правовые аспекты деятельности). – 2-е издание, дополненное и переработанное. – М.: Омега-Л, 2003. – С. 32.

У контексті запропонованої статті було поставлено наступні завдання: 1) спрямувати увагу на аналіз необхідності створення наднаціонального механізму правового регулювання; 2) дослідити особливості регулювання питань членства держав у майбутніх міжнародних фінансових організаціях; 3) дослідити прерогативи і недоліки договірної правоздатності; 4) проаналізувати притаманні особливості системи органів МФО у перспективі загальних рис; 5) прослідкувати перспективи розвитку МФО та України.

З огляду на майбутні тенденції розвитку співробітництва держав у сфері регулювання валютно-фінансових, кредитних та економічних зносин особливо активні дискусії розпочнуться навколо проблеми наявності ознак наднаціональності сучасних міжнародних фінансових організацій.

Аналізуючи особливості правової природи МФО сучасності, особливо увагу слід, на наш погляд, звернути на дослідження специфіки взаємодії міжнародних міжурядових фінансових організацій та їх держав-членів, на розгляд особливостей співвідношення державного економічного суверенітету та елементів *наднаціональності* сучасних МФО в умовах зростання інтегрованості світової економіки¹.

На наш погляд, необхідність створення міжнародних організацій, що володіють елементами наднаціональності, викликана зростанням взаємозалежності держав у контексті необхідності забезпечення вирішення ними проблем глобального характеру і їх потреби в розробці та гарантуванні дотримання загальнообов'язкових правил поведінки.

Всебічний аналіз тенденцій та особливостей розвитку міжнародних кредитних та розрахункових відносин в умовах економічної глобалізації дозволяє, на нашу думку, стверджувати, що їх наднаціональне регулювання на сучасному етапі і у майбутньому є об'єктивно необхідним. Т.М. Нешатаєва з цього приводу справедливо зазначає, що науково-технічна революція перетворила міждержавні відносини у правовий міф, а світовий досвід переконливо демонструє тісну взаємозалежність благополуччя загальної світової та національних фінансових систем².

В умовах транснаціоналізації капіталу, зростання його мобільності та посилення його чутливості до зміни кон'юнктури ринку, вирішення проблем забезпечення узгодженості дій держав у сфері регулювання фінансових відносин та зближення національних фінансових політик стає можливим лише за умов гарантування наднаціональними міжнародними фінансовими організаціями загальної обов'язковості правил поведінки держав у відповідних сферах регулювання.

Станом на сьогоднішній день економічний прогрес не може бути забезпечений лише у межах національних кордонів держав, особливо коли

¹ Нешатаєва Т.Н. Влияние межправительственных организаций системы ООН на развитие международного права. Издание Московского юридического института, 1993. – С.145

² Нешатаєва Т.Н. Мировой Банк и Международный Валютный Фонд: правовая идея и реальность // Московский журнал международного права. – 1993. – № 2. – С. 83.

йдеться про невеликі країни. У ХХІ-му столітті підвищення взаємної залежності держав в економічній, фінансовій, екологічній та інших сферах стало основним явищем. Сьогодні країни не можуть розвиватися в ізоляції. Саме тому, інтенсифікація міжнародних зв'язків виступає у якості об'єктивної основи інституціоналізації сучасних міжнародних відносин¹.

Необхідність пошуків взаємоузгоджених рішень актуальних проблем вимагає від держав посилення загальної ролі та розширення компетенції відповідних міжнародних організацій. Виникає потреба виходу на вищий рівень розвитку співробітництва держав, що пов'язується із наданням міжнародним організаціям окремих наднаціональних повноважень та з пошуком найбільш ефективних шляхів вирішення універсальних проблем у рамках ММУО. У цьому контексті Т.М. Нешатаєва стверджує, що наднаціональність міжнародних організацій є природним явищем у тих випадках, коли міжнародні відносини вимагають саме такого способу регулювання².

Проф. Є.А. Шибаєва зазначала, що об'єктивно назріла необхідність здійснення якісного прориву у сфері вирішення глобальних проблем сучасності, та звертала увагу на «проблему наднаціональності міжнародних організацій»³.

У науці міжнародного права склалися різні думки з приводу необхідності створення наднаціонального механізму правового регулювання. Ще в другій половині двадцятого сторіччя Л. Лінбері, Е. Хаас та П. Хай розглядали створення наднаціональних організацій як головну умову забезпечення успішного розвитку світової спільноти⁴.

Дж. Вейлер стверджує, що мета наднаціональності полягає не у відмові від національних держав («abandonment of the nation-state»), а в досягненні суверенними державами «особливої дисципліни солідарності» («new discipline of solidarity») шляхом пом'якшення напруженості між ними за допомогою вирішення актуальних питань незалежним органом, що представляє їх загальні інтереси. Таким чином, «наднаціональність захищає і приватних осіб від систематично виникаючих розбіжностей між державами»⁵.

Саме від наявності у організації ознак наднаціональності залежить ступінь незалежності волі міжнародної організації від волі її держав-членів. Воля наднаціональної організації (у порівнянні із звичайними ММУО)

¹ Моисеев А.А. Международные финансовые организации (правовые аспекты деятельности). – 2-е издание, дополненное и переработанное. – М.: Омега-Л, 2003. – С.25.

² Нешатаева Т.Н. Мировой Банк и Международный Валютный Фонд: правовая идея и реальность // Московский журнал международного права. – 1993. – № 2. – С.83.

³ Шибаева Е.А. К вопросу о наднациональности межправительственных организаций универсального характера // Московский журнал международного права. – 1992. – №4. – С.81-83.

⁴ Сафина О.А. Признак наднациональности в деятельности универсальных кредитно-финансовых организаций // Московский журнал международного права. – 2004. – № 1(53). – С. 32.

⁵ Weiler J.H. The Constitution of Europe. Do the New Clothes Have an Emperor?' and Other Essays on European Integration (1999). – P.12.

є більш автономною від волі держав-членів: її органи простою більшістю голосів (а не на основі одноголосності) можуть приймати обов'язкові для держав-членів рішення. Але навіть, в таких випадках, незалежність волі міжнародної організації не безмежна, оскільки її формування відбувається в межах Статуту, за рамки якого організація не має права виходити. Як відомо, ухвалення більшістю голосів обов'язкових для виконання державами рішень також входить до компетенції головних органів МФО, у зв'язку з чим виникає питання про наявність у МФО ознак наднаціональності.

А.Н. Талалаєв, наприклад, до ознак наднаціональності відносить: 1) обов'язковість безпосереднього виконання державами-членами прийнятих міжурядовою організацією рішень; 2) ухвалення рішень від імені організації незалежними від держав міжнародними урядовцями; а також 3) право організації на втручання в питання внутрішньої компетенції держав-членів¹. Зокрема, наднаціональність ММУО проявлятиметься у праві органу (що складається з незалежних від держав міжнародних чиновників) зобов'язувати держав-членів організації без їх згоди і проти їх згоди, шляхом ухвалення обов'язкових рішень більшістю голосів.

З теоретичної точки зору, головною особливістю Бреттон-Вудських організацій є закріплення в їх установчих актах функцій, що мають елементи наднаціонального характеру.

Насамперед, наднаціональні елементи в діяльності МФО проявлялися у їх широкій і жорсткій компетенції у сфері кредитно-фінансових та валютних питань: МВФ був покликаний визначати політику в сфері паритетів національних валют по відношенню до долара США як до резервної валютної одиниці і золота, а МБРР надавав державам-членам довгострокові кредити на розвиток економіки відповідно до спільно затверджених МВФ та МБРР програм.

З метою подання точнішого відображення змін у здійснюваному МФО правовому регулюванні, слід зазначити, що держави-члени передали МВФ частину своїх суверенних прав щодо здійснення валютно-фінансової політики (наприклад, щодо визначення паритетів національних валют, введення валютних обмежень, проведення девальвації та ревальвації (п. 1, 6, 7 ст. IV Угоди про МВФ)). Наведені положення є безперечним свідченням того, що саме після створення МВФ в міжнародній кредитно-фінансовій системі відбулася поява і розвиток наднаціонального елементу².

В результаті змін, внесених Ямайською Угодою, що набула чинності 1 квітня 1978 р., до ст. IV Угоди про МВФ держави-члени одержали право са-

¹ Талалаєв А.Н. Критика буржуазних правових концепцій относительно СЭВ и социалистической экономической интеграции / «Совет Экономической Взаимопомощи. Основные правовые проблемы». М., 1975. – С.369-370.

² Сафина О.А. Признак наднациональности в деятельности универсальных кредитно-финансовых организаций // Московский журнал международного права. – 2004. – № 1(53). – С.25.

мостійно визначати курс своєї валюти¹. Це значно ослабило повноваження Міжнародного Валютного Фонду, – для деяких дослідників поправка стала підставою стверджувати, що система МВФ-МБРР втратила ознаку наднаціональності.

Станом на сьогоднішній день існує чимало суперечливих думок з приводу наявності чи фактичної відсутності ефективної системи наднаціонального регулювання міжнародних фінансових відносин.

Зокрема, Є.О. Шибаєва відзначала, що станом на кінець ХХ-го століття, на універсальному рівні все ще було відсутнє наднаціональне регулювання яких-небудь відносин².

У схожому контексті Р. Петрова, А. Горєва, А. Васильєв та О. Крилов підкреслювали, що Всесвітній Банк та МВФ усе ще здійснюють виключно координаційні функції, та не володіють навіть окремими елементами наднаціональності³. На противагу МФО системи ООН, на думку зазначених дослідників, окремі елементи наднаціональності проявляються у здійсненні функцій всіх регіональних банків та фондів розвитку, а також фінансових організацій інтеграційних співтовариств.

Іншої точки зору щодо наявності ознак наднаціональності у МВФ та ВБ дотримуються Т.О. Нешатаєва⁴ та А.С. Фещенко⁵, які стверджують, що і в сучасний період розвитку наднаціональний характер є особливістю цих міжнародних фінансових організацій.

Проф. В.М. Шумілов займає проміжну позицію: констатуючи помітні вияви явища «наднаціональності» в системі міжнародних економічних відносин сучасності, він не визнає остаточного його формування та підкреслює, що безперервний процес формування механізму наднаціонального регулювання міжнародних економічних відносин усе ще відбувається в теперішній час⁶. Окремо В.М. Шумілов також відзначає, що по відношенню до держав-членів МВФ володіє наднаціональними рисами⁷.

Аналіз положень статей Угоди про МВФ, на нашу думку, дозволяє зробити висновок про наявність елементів наднаціональності в статутній діяльності цієї МФО:

¹ Кузнецов В.С. Международный Валютный Фонд и мирохозяйственные связи. М: МГИМО. – 2001. – С. 26.

² Шибаева Е.А. К вопросу о наднациональности межправительственных организаций универсального характера // Московский журнал международного права. – 1992. – № 4. – С. 82.

³ Петрова Г., Горєва А., Васильєв А., Крылов О. Уставные документы международных финансовых организаций // Законодательство и экономика. – 2000. – № 10(198). – С. 42.

⁴ Нешатаева Т.Н. Мировой Банк и Международный Валютный Фонд: правовая идея и реальность // Московский журнал международного права. – 1993. – № 2. – С. 88.

⁵ Фещенко А.С. Наднациональность в деятельности международных организаций // СЕМП 1987. М., 1988. – С. 159.

⁶ Шумілов В.М. Международное экономическое право // Московский журнал международного права. – 2002. – № 1. – С. 175.

⁷ Шумілов В.М. Международное экономическое право // Московский журнал международного права. – 2002. – 1. – С. 211.

по-перше, згідно з положеннями ст. IV розд. 3(b), МВФ «здійснює суворий контроль за політикою держав-членів у сфері валютних курсів і приймає спеціальні принципи, якими керуються всі держави-члени відносно щодо цієї політики»¹ (це означає, що МВФ вповноважений вирішувати питання, які традиційно відносяться до внутрішньої компетенції держав-членів, а саме – визначати основоположні напрями розвитку їх валютно-фінансової політики);

по-друге, ст. VIII розд. 3(a) передбачає, що жодна держава-член не накладає обмежень на здійснення платежів та переказів за поточними міжнародними операціями без їх обов'язкового затвердження МВФ²;

по-третє, відповідно до ст. VIII розд. 5, МВФ вповноважений вимагати від держав-членів надання йому такої інформації, яку він вважає необхідною для ведення його справ³ (інформація повинна бути докладною і точною, а держави застерігаються від подання «простих оцінок»): навіть якщо держава вважає необхідну інформацію конфіденційною, елемент наднаціональності виявляється тут у беззастережності виконання державами зазначеного зобов'язання, – в іншому випадку до держави-порушниці будуть застосовані санкції (однією з підстав, висунутих в обґрунтування позбавлення Чехословаччини 1954 р. членства в МВФ, була її відмова надати МВФ відповідну інформацію, щодо якої надійшов конкретний запит).

Хоча на основі другої поправки до установчого акту МВФ держави мають право самостійно визначати курси своїх валют, у якості яскравого прикладу прояву наднаціональності виступає ст. IV. розд. 4 Угоди про МВФ, положення якої передбачають, що Фонд більшістю у 85% від загального числа голосів може дійти висновку, що міжнародні економічні умови дозволяють ввести широкомасштабну систему валютних режимів, засновану на стабільних, але коректованих паритетах валют⁴.

У зазначеному випадку МВФ інформує держави-члени про застосування положень Додатку 3 до Угоди про МВФ, п. 1 якого за певних умов наділяє керівний орган МВФ повноваженням щодо самостійного встановлення паритетів валют держав-членів цієї МФО, про що останні повинні бути проінформовані заздалегідь⁵.

При цьому держави зберігають певний об'єм прав, але остаточне рішення все ж таки залишається за МВФ: держава-член, що має намір само-

¹ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

² Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

³ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

⁴ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

⁵ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

стійно встановити паритет своєї валюти або змінити чи скасувати чинний, встановлений МВФ щодо нього паритет, повинна подати останньому обґрунтування згаданого рішення.

Згідно з положеннями пп. 4, 7, 8 Додатку 3, якщо МВФ заперечує проти запропонованого його державою-членом паритету, останній не набуває чинності. Якщо ж держава-член вирішить діяти всупереч рішенням МВФ, то відповідним рішенням керівного органу МВФ щодо неї можуть бути застосовані санкції, а в гіршому випадку держава ризикує втратити статус члена МВФ¹.

У якості загальних висновків можна зазначити, що поява та посилення у майбутньому проявів елементів наднаціональності міжнародних фінансових організацій зумовлені загальним характером сучасних міжнародних відносин, коли саме у рамках багатосторонніх МФО державам набагато легше досягати консенсусу з питань, що становлять спільний інтерес. Також, у майбутньому елементи наднаціональності в МФО частково сприятимуть уникненню диктату умов зі сторони окремих розвинених держав у виключно їх економічних інтересах.

Дедалі частіше у відносинах міжнародних фінансових організаціях та держав-членів виникають ситуації, коли економічні та навіть політичні переваги членства держави в таких ММУО переіснують мінусами жорсткого курсу, який міжнародні організації проводять щодо забезпечення досягнення цілей, визначених їх установчими актами, а їх стратегія співпраці з державою-членом все більше нагадує втручання у внутрішні справи та подекуди починає суперечити національним інтересам держави щодо реалізації національної стратегії її економічного розвитку.

Так, єдиним важливим обмеженням щодо набуття членства в МФО є його залежність від членства держави в іншій організації Бреттон-Вудської системи. Зокрема, відповідно до положень ст. 2 розд. 2 Угоди про МБРР членство у цій організації безпосередньо залежить від членства у МВФ. З іншого боку, право членства в МФК (ст. 2 Угоди про МФК)² та МАР (ст. 2 Угоди про МАР)³ поширюється на коло держав-членів МВФ та МБРР. Загалом, наведена залежність від членства в МВФ носить односторонній характер, оскільки держава може стати членом МВФ, не вступаючи одночасно в МБРР та його філіали. Аналогічно, держава може бути членом МБРР, але не вступати в його філіали або вступити лише в один з них (приміром, МАР або МФК). Можливо, згодом, сама процедура стане більш демократичною і зніметься «ланцюгова залежність» набуття членства у МФО.

¹ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

² Статьи Соглашения о создании Международной Финансовой Корпорации (с поправками, действительными по 28 апреля 1993 г. включительно). – ([http://ifcln1.ifc.org/ifcext/about.nsf/AttachmentsByTitle/russian_articles/\\$FILE/russian_articles.pdf](http://ifcln1.ifc.org/ifcext/about.nsf/AttachmentsByTitle/russian_articles/$FILE/russian_articles.pdf))

³ Schemers H. Internationall Institutional Law. Leiden, 1980. – P.52

Необхідно відзначити, що хоча Угоди про МФО не передбачають формального розмежування одних країн від інших або ж їх класифікацію за якими-небудь ознаками. Винятком є Угода про МАР, у положеннях якої йде мова про групи розвинених держав та країн, що розвиваються, хоча розмежування за характером членства для представників цих груп у ній не передбачено. Також залежно від стану економіки держави-члена розрізняються і вимоги, що висувуються до країни, значно відрізняються умови перебування різних держав в МФО. У першу чергу, це виявляється в різниці розмірів квот, а, отже, і в кількості голосів, що є у держави, і в обсязі допомоги, що їй надається. Однак, В.І. Муравйов, вважає, що у майбутньому знімється питання розмірів квот, і відповідно кількості голосів, що є у держави-члена, а буде все врівноважено самою міжнародною організацією і її значимістю.

Аналіз відповідних положень статутів МФО універсального та регіонального характеру в цілому свідчить про те, що їх договірні правоздатність визначається у них у загальній формі¹. Так, у ст. 5 (розділ 2) Угоди про МБРР², простежується опосередкований зв'язок із його договірною правоздатністю. Зокрема, в межах зазначеної статті Рада керуючих наділяється правом «домовлятися про співробітництво з іншими міжнародними організаціями»³. Крім цього, у ст. 5 (розділ 9) передбачено право МБРР створювати представництва та філіали на території будь-якого члена банку. В даному випадку, незважаючи на певну абстрактність формулювань, цілком очевидно, що у розглянутих статтях йде мова саме про договірну правоздатність, адже загальновідомо, що право створення представництва реалізується за допомогою укладення відповідного міжнародного договору між МФО та державою-членом, на території якого планується відкриття представництва МФО.

Ситуація у випадку з Угодою про МВФ, у якій відсутнє розгорнуте тлумачення договірної правоздатності МВФ. На користь договірної правоздатності МВФ в його установчому акті вказує, наприклад, ст. 10, де зазначено право МВФ співпрацювати з будь-якими міжнародними організаціями загального характеру та з іншими міжнародними організаціями, наділеними функціями у суміжних сферах. Не можна погодитись з тим, що інші положення Статей угоди про МВФ як от ст. 9 (розділ 2)⁴, в якій закріплено право МВФ вступати у договірні зобов'язання, слід трактувати як один із

¹ Левина Л.А. Правовое положение Международного Валютного Фонда и Всемирного Банка. – М.: ЛЕГАТ. 1996. – С. 90.

² Статьи Соглашения Международного Банка Реконструкции и Развития 1945 года (<http://www.rada.kiev.ua>).

³ Моисеев А.А. Международные финансовые организации (правовые аспекты деятельности). – 2-е издание, дополненное и переработанное. – М.: Омега-Л, 2003. – С.25-175.

⁴ Articles of Agreement of the International Monetary Fund (<http://www.imf.org/external/pubs/ft/aa/aa.pdf>).

прикладів прояву договірної правоздатності МВФ. Річ у тім, що вступаючи у договірні зобов'язання у таких випадках МВФ виступає в якості юридичної особи і правовідносини, які при цьому виникають, носять цивільно правовий характер, що відповідно складає предмет регулювання національного права. Власне у цьому закладена ще одна із особливостей МФО, яка полягає в тому, що будучи за своєю природою міждержавними організаціями публічного характеру, МФО можуть брати участь у приватноправових відносинах.

Цікавий підхід стосовно визначення договірної правоздатності використовується в Угоді про МФК. Так, у ст. 3 (розділ 6) Угоди про МФК¹ передбачено право МФК здійснювати інші повноваження, що стосуються її діяльності, які будуть необхідні для досягнення цілей. В даному випадку, слід наголосити, що міжнародні договори МФО, як результат їх правотворчості, в першу чергу, спрямовані на вирішення тих завдань, які ставить перед собою МФО². Таким чином, можна зробити висновок, що у зазначеній статті у непрямий спосіб охоплює право МФК на договірну правоздатність. Яскравим свідченням цього виступає одна із наступних Статей угоди про МФК, а саме ст. 4 (розділ 2), яка, на зразок ст. 28 Статей угоди АзБР, наділяє Раду керуючих правом укладати договори на предмет співробітництва з іншими міжнародними організаціями³. Крім цього положення статті 4 (розділу 7) Статей угоди про МФК відтворюють відповідні положення статті X Статей угоди МВФ.

Відповідно до отриманих результатів дослідження договірної правоздатності МФО, універсального характеру можна зробити висновки, що в установчих актах МБРР, МВФ та МФК по-різному розкривається суть поняття договірної правоздатності: в одних випадках у статутах це прямо передбачено, в інших – договірна правоздатність формулюється у загальних рисах або взагалі як така не згадується.

Підсумовуючи дослідження питання договірної правоздатності МФО слід зазначити наступне, що у майбутньому з метою добросовісного тлумачення положень установчих договорів МФО існує доцільність прийняття уніфікованого визначення поняття «договірної правоздатності» МФО. З цією метою пропонується внести відповідні зміни з боку держав-членів у статуту МФО.

В контексті аналізу загальних особливостей системи органів МФО на увагу заслуговують деякі організації групи Світового Банку, зокрема МБРР,

¹ Статьи Соглашения о создании Международной Финансовой Корпорации (с поправками, действительными по 28 апреля 1993 г. включительно) ([http://ifcln1.ifc.org/ifcext/about.nsf/AttachmentsByTitle/russian_articles/\\$FILE/russian_articles.pdf](http://ifcln1.ifc.org/ifcext/about.nsf/AttachmentsByTitle/russian_articles/$FILE/russian_articles.pdf))

² Manuel Rama-Montaldo. International legal personality and implied powers of international organizations // *British Yearbook of international law*. Vol 44. 1970. – P.122-166.

³ Шумилов В.М. Международное экономическое право // *Московский журнал международного права*. – 2002. – № 1. – С. 418.

Міжнародна асоціація розвитку (МАР) та Міжнародна Фінансова Корпорація (МФК). У зв'язку з цим, слід зауважити, що склад інституційних органів МФК та МАР формується за рахунок персоналу МБРР. Відтак МФК та МАР за своїм статусом лише формально автономні, оскільки на практиці Рада Керуючих та Рада Директорів МБРР виступає єдиним органом для зазначених організацій, що, на нашу думку, становить унікальне у своєму роді явище. Відповідно до видової класифікації вищих керівних органів МФО в основному співпадають у більшості МФО, натомість для МАР, МФК та МБРР характерна спільна система органів, що не зустрічається в практиці інших МФО. У майбутньому це буде висвітлюватися як прерогатива МФО.

Зважаючи на зростаючу роль МФО у механізмі міжнародно-правового регулювання можна стверджувати, що в майбутньому зміст та об'єм міжнародної правосуб'єктності буде наповнюватись новими елементами.

За умов зростання такої взаємозалежності у тісному співробітництві з МФО зацікавлені практично всі держави. Саме МФО є однією з найбільш важливих ланок міжнародної фінансової системи й основним джерелом необхідних фінансових ресурсів для країн, що розвиваються, та країн з перехідною економікою. Одні держави використовуватимуть МФО з метою забезпечення реалізації їх стратегічної економічної політики, інші держави братимуть в них участь як донори, а треті (реципієнти) – співпрацюватимуть з МФО з метою одержання пільгових кредитів для реалізації інвестиційних проектів і забезпечення вирішення проблем дефіцитного бюджетного фінансування; четверті – фактично не зможуть існувати без допомоги МФО, оскільки перебувають у борговій залежності від них.

Загалом діяльність МФО сприятиме регулюванню та стабілізації світової господарської діяльності, налагодженню співробітництва між державами, проведенню аналізу та поширенню інформації про тенденції розвитку світового господарства, розробці відповідних рекомендацій з вирішення найважливіших його проблем тощо.

Курс на реформування економіки України у стислі терміни потребує залучення значних фінансових та кредитних ресурсів. Однак сьогодні внутрішні джерела фінансування та кредитування інноваційного розвитку дуже обмежені. Тому надзвичайно важливим є пошук додаткових джерел фінансування розвитку економіки.

У майбутньому важливу роль в процесі забезпечення стабілізації розвитку економіки будь-якої країни покликані відігравати міжнародні валютно-фінансові та кредитні організації. Саме членство України в міжнародних фінансових інституціях дасть змогу покрити дефіцит державного бюджету, підтримувати платіжний баланс країни, інвестувати кошти у пріоритетні галузі економіки. Крім того, співпраця з міжнародними банками сприяє подальшому реформуванню економіки України і є передумовою для приходу закордонних інвесторів на український ринок.

Слід також відзначити, що кредити та позики міжнародних фінансових організацій надаються позичальникам на пільгових умовах, тобто є середньо та довгостроковими, передбачають пільговий період та невисокі відсоткові ставки. Можливість залучення пільгових фінансових ресурсів є вкрай важливою для України з огляду на гостру потребу у капітальних вкладеннях, яку відчують виключно усі галузі вітчизняної економіки, в той час як вітчизняний ринок капіталів залишається неспроможним задовольнити ці потреби.

Загалом, на наш погляд, можна зробити висновок, що міжнародні та регіональні фінансові та валютно-кредитні організації – це інститути, створені на основі міждержавних угод з метою регулювання міжнародних економічних відносин, у тому числі валютно-фінансових і кредитних. Так, у майбутньому міжнародна фінансова організації являтимуть собою розгалужену схему зі значною кількістю державних і приватнокредитних елементів, через які здійснюється координація фінансових зв'язків у світі.